

Divizní generál in memoriam František KRAVÁK

* 10. září 1889 Mostkovice u Prostějova

† 24. května 1943 Berlín-Plötzensee

Maturoval v roce 1909 na reálném gymnáziu v Prostějově a poté začal pracovat jako úředník u firmy Baťa ve Zlíně. Když vypukla první světová válka, nastoupil vojenskou službu u pěšího pluku 55, avšak již v *prosinci 1914 byl zajat na ruské frontě u Tarnopole*. Působil potom v samosprávě zajateckého tábora v Taškentu, kde se dobrovolně *přihlásil do České družiny*. Ovšem k jednotce československých dobrovolníků se dostal až v květnu 1916, a to se právě začala organizovat na *Československou střeleckou brigádu*.

Jeho zkušeností ze samosprávy v zajateckém táboře potom využila Odbočka České národní rady, když ho jmenovala svým plnomocníkem. V *září 1917 byl konečně zařazen k 6. československému střeleckému pluku „Hanáckému“*, s nímž se zúčastnil všech bojů od Bachmače až po vystoupení Československých dobrovolníků proti bolševikům u Koškolu, Kargalu, Mariinska a také na Urale jako velitel roty a praporu.

Po návratu do vlasti v roce 1920 zůstal podplukovník Kravák *velitelem praporu pěšího pluku 6*, a to až do roku 1923, kdy byl ustanoven *velitelem školy pro výchovu důstojníků pěšího vojska v záloze 7. pěší divize v Olomouci* a následně působil jako učitel ve Vojenské akademii v Hranicích.

Osvědčil se ovšem i ve funkci zástupce velitele pěšího pluku 27 v Olomouci, a proto byl plukovník Kravák v roce 1929 ustanoven *velitelem pěšího pluku 3 „Jana Žižky z Trocnova“*. Po čtyřleté službě v Kroměříži se vrátil k „Hanáckému“ pluku v Olomouci, u kterého vlastně začal svoji vojenskou kariéru již v Československém vojsku na Rusi, ovšem tentokrát jako jeho velitel. Odtud, opět po čtyřleté službě, odešel do Chomutova, aby převzal velení tamní 2. pěší brigády. Konečně v roce

1937 byl ustanoven přednostou 1. (pěchotního) oddělení I. odboru ministerstva národní obrany.

Dny národního ponížení za zářijové mobilizace prožíval brigádní generál Kravák jako velitel divize na Slovensku. Vrátil se potom do kanceláře na ministerstvo národní obrany, kde působil i v prvních měsících německé okupace.

Nepochybně i on 15. března 1939 odcházel z budovy se znamením hanby a potupy. Okupace byla ranou, která mnohé přivedla na hranici šílenství.

Generál Kravák se nesmířil s touto potupou a velmi brzy byl pověřen organizací vojenského podzemí v oblasti středních a severozápadních Čechách. Okruh jeho působnosti zahrnoval tehdejší okresy Louny, Roudnice, Rakovník, Slaný, Kladno, Beroun, Hořovice, Příbram, Sedlčany a Vlašim.

Tuto oblast si rozdělil na čtyři obvody - lounský (plukovník Jan Kratochvíl), berounský (plukovník Maxa), benešovský (plukovník Adolf Hůlka) a příbramský (plukovník Straka). Činnost řídil z Prahy, z ministerstva národní obrany v likvidaci, neboť nadále zůstával ve funkci přednosty pěchoty. V konspirační aktivitě byl od dubna 1939, kdy s ním na pokyn generála Josefa Bílého navázal spojení plukovník generálního štábu Kudláček. Ten ho pak dále uvedl do spojení se zemským velitelem generálem Hugo Vojtou a náčelníkem jeho štábu podplukovníkem Josefem Kazdou.

Při této ilegální práci měl řadu vynikajících spolupracovníků. Náčelníkem štábu byl podplukovník generálního štábu František Houra, plukovník Halhuber měl na starosti nábor a propagandu, podplukovník Miloslav Straka organizoval činnost sabotážní a teroristickou. Podplukovník Karel Petráček se staral o otázky materiální, zejména opatřování zbraní a trhavin. Plukovník Adolf Hůlka koordinoval práci s občanskými odbojovými organizacemi, štábní kapitán Robert Kubík budoval zpravodajskou síť, štábní kapitán Josef Smazal pomáhal při organizaci (vypracoval mobilizační plán) a kapitáni generálního štábu Šulc a Petr Králíček se záložním důstojníkem Rybínem představovali náhradní konspirační buňku, která měla zahájit činnost v případě, že by gestapo první velitelský sled vyřadilo.

Organizační činnost v Kravákově okruhu probíhala velmi úspěšně, takže v červenci 1939 měl v pohotovosti všechny své lidi. Na podzim potom rozdělil okruh středních a severozápadních Čech na tři skupiny: severní, jižní a východní.

Skupinu severní tvořily okresy na sever od řeky Berounky - Rakovník, Kladno, Slaný, Louny a Roudnice. Jejím velením Kravák pověřil plukovníka Halhubera na místo plukovníka Kratochvíla, kterého vypravil na žádost generála Sergeje Ingra spolu s plukovníkem Janem Satoriem do zahraničí.

V jižní skupině byly okresy Beroun, Hořovice, Dobruška a Příbram. Organizační práce zde začal plukovník Srstka, avšak po jeho odchodu do Prahy velení převzal plukovník Josef Maxa.

Benešovsko (východní skupina) tvořilo zálohu velitele celé oblasti a bylo svěřeno plukovníku Hůlkovi.

Organizace pracovala téměř nerušeně až do zatýkání v Praze. Jako první z Kravákovy skupiny byl zatčen plukovník Hůlka, který byl také pověřen koordinací práce s civilními odbojovými složkami a za povstání měl převzít velení na Benešovsku. Protože se objevily zprávy, že gestapo je také na stopě generálu Kravákovi (vlna zatýkání postihla z Kravákovy skupiny 84 osob), dostal od generála Bílého

pokyn, aby odešel za hranice. A tak se o vánocích 1939 vypravil na Moravu. Při pokusu o přechod hranice u Strážnice byl však v polovině února 1940 zatčen a transportován na gestapo do Kladna.

Následující tři roky generál Kravák prožil v nacistických zařízeních typu kladenské sokolovny, Pankráče, Pečková paláce, Malé pevnosti v Terezíně a káznice v Golnově. Mnozí z jeho spoluvězňů se na něho zlobili, když tvrdil, že válka bude trvat déle než tři roky a kdy nesdílel jejich optimismus na blízké vítězství.

Na Nový rok 1943 byl společně se svými odbojovými spolupracovníky odvezen v poutech do Berlína. Přelíčení se konalo u I. senátu lidového soudu. K trestu smrti bylo odsouzeno 20 osob... První rozsudky byly vykonány 24. května. Ten den byl popraven generál Kravák, podplukovník Karel Petráček, štábní kapitán Josef Smazal (zástupce náčelníka štábu Kravákovy skupiny a styčný důstojník s komunistickými skupinami odboje) a štábní kapitán Robert Kubík (sbíral zprávy o německém vojsku). Další popravy následovaly. Téměř stejný počet (16) zahynul v koncentračních táborech, většinou v Mauthausenu. Z káznic (tresty od tří do dvanácti let) se vrátilo 45 osob. Pouze tři lidé byli během soudního přelíčení osvobozeni, a to především Kravákovou a Petráčkovou zásluhou, neboť vzali na sebe všechnu zodpovědnost za ilegální činnost. Petráček, vědom si beznadějnosti svého postavení, zakončil svou obhajobu u lidového soudu slovy: „Jako československý důstojník měl jsem povinnost pracovat všemi prostředky proti Říši, abychom dosáhli znovu samostatnosti a svobody. Podle toho jsem jednal.“

Pochopitelně nejednal tak pouze on, ale i ostatní obžalovaní. Všichni splnili vše, co vlast od vojáků žádá, to je oběť až do hrdel a statků v pravém slova smyslu...

PhDr. Zdeněk Vališ